

Sygn. akt VI1 U 1124/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Sekcja ds. Ubezpieczeń Społecznych w VI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Justyna Skórzewska
Protokolant:	stażysta Aneta Prus

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o zasiłek chorobowy i o zwrot zasiłku chorobowego

z odwołania od decyzji z dnia 11 września 2017 r., znak (...) - (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla nałożony na wnioskodawczynię A. K. obowiązek zwrotu odsetek w kwocie 1,73 zł (słownie: jeden 73/100) od nienależnie pobranego zasiłku chorobowego,

II. W pozostałym zakresie oddala odwołanie,

III. Zasądza od wnioskodawczyni A. K. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI 1U 1124/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 11 września 2017r, odmówił A. K. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 20 lipca 2017r. do 21 sierpnia 2017r. oraz zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 646,01 zł. W uzasadnieniu wskazano, że z ustaleń ZUS wynika, iż w okresie niezdolności do pracy od 20 lipca 2017r. do 21 sierpnia 2017r., organ rentowy wypłacił ubezpieczonej zasiłek chorobowy za okres od 20 lipca do 2 sierpnia 2017r. w kwocie 644,28 zł. Organ rentowy ustalił, iż A. K. od dnia 1 sierpnia 2017r. podjęła zatrudnienie w ramach umowy o pracę u płatnika R. N., co świadczy o wykorzystaniu zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z jego celem i wykonywaniu pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy.

A. K. w odwołaniu od powyższej decyzji wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za ww. okres. W uzasadnieniu odwołania wskazała, iż do dnia 31 sierpnia 2017r. zatrudniona była na podstawie umowy o pracę u

płatnika A. S.. Od dnia 1 sierpnia 2017r. wnioskodawczyni miała podpisaną umowę o pracę z R. N.. Wnioskodawczyni podnosiła, iż w okresie wskazanym w zaświadczeniu lekarskim, tj. od 20 lipca 2017r. do 2 sierpnia 2017r. nie wykonywała żadnych obowiązków związanych z pracą zarobkową, gdyż przechodziła rehabilitację w Ośrodku (...) w L..

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie wskazując, iż w wyniku postępowania wyjaśniającego ustalono, że wnioskodawczyni w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę na rzecz płatnika R. N. i otrzymała z tego tytułu wynagrodzenie.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawczyni A. K. w okresie od 9 listopada 2015r. do 31 sierpnia 2017r. była zatrudniona u płatnika A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w G..

(dowód: zaświadczenie płatnika składek, k. 4 w aktach ZUS)

W okresie od 20 lipca 2017r. do 2 sierpnia 2017r. wnioskodawczyni pobierała zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy, zaś od 19 lipca 2017r. do 2 sierpnia 2017r., wnioskodawczyni odbywała cykl rehabilitacji ambulatoryjnej w Ośrodku (...) w L..

(dowód: zaświadczenie z dnia 4 października 2017r., k. 2a)

W dniu 1 sierpnia 2017r. A. K. zawarła z R. N. umowę o pracę na okres próbny do 15 września 2017r, na stanowisku sprzedawcy. Zgodnie z zawartą umową dniem rozpoczęcia pracy był 1 sierpnia 2017r.

(dowód: umowa o pracę na okres próbny, k. 1 w części B akt osobowych)

W dniu 1 sierpnia 2017r. A. K. podpisała oświadczenie pracownika dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz zapoznała się z oceną ryzyka zawodowego na stanowisku sprzedawcy.

(dowód: oświadczenie pracownika, k. 2 w części B akt osobowych; informacja o ryzyku zawodowym, k. 4 w części B akt osobowych)

W dniu 1 sierpnia 2017r. instruktaż ogólny z tytułu zatrudnienia ubezpieczonej u R. N., przeprowadził Główny Specjalista BHP H. M.. Instruktaż stanowiskowy na stanowisku sprzedawcy, w dniach 1-2 sierpnia 2017r. przeprowadził R. N..

(dowód: karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, k. 5 w części B akt osobowych)

Od 1 sierpnia 2017r. A. K. z tytułu zatrudnienia u płatnika R. N. była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych.

(dowód: zgłoszenie do ubezpieczeń ZUS P ZUA, k. 3 w części B akt osobowych)

Za miesiąc sierpień 2017r., wnioskodawczyni otrzymała pełne wynagrodzenie, co zostało poświadczone podpisem skarżącej w dniu 31 sierpnia 2017r.

(dowód: lista płac nr (...) za sierpień 2017r., w aktach osobowych – nienumerowane)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był w dużej mierze niesporny. Sąd odtworzył go na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, których autentyczności ani prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t. Dz. U. z 2017r., poz. 1368 ze zm.) – dalej ustawa zasiłkowa, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 2005 r. (I UK 370/04, OSNP 2005/21/342, OSP 2006/12/13) podniósł, że pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku. W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że taka interpretacja omawianej regulacji wypływa z konieczności ścisłego stosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, w którym przeważa - z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych - formalistyczne ujęcie uprawnień ubezpieczonych.

Z kolei w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r. (I UK 154/04, OSNP 2005/19/307, M.P.Pr. 2005/3/58) Sąd Najwyższy wskazał, że ubezpieczony traci prawo do zasiłku chorobowego (świadczenia rehabilitacyjnego) w przypadku wystąpienia jednej z dwóch niezależnych przesłanek określonych w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636 ze zm.), a więc wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem.

Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd, że przesłanki powodujące utratę prawa do zasiłku mają charakter niezależny, odrębny. Wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową i nie jest niezbędne, aby była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego. Wynika to z jednoznacznej treści przepisu, który wyraźnie wskazuje na te dwie przesłanki i nie łączy ich w żaden sposób. Wystarczającą podstawą pozbawienia ubezpieczonego prawa do zasiłku chorobowego było stwierdzenie, że wykonywała ona "pracę zarobkową" w czasie pobierania zasiłku chorobowego. Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany powyżej, zwraca uwagę, iż przez pracę rozumie się, także wszelkie czynności zawodowe takie jak udział w szkoleniu BHP czy podpisanie dokumentów związanych z nawiązaniem stosunku pracy. Nawet jeżeli czynności te zajmują niewielką ilość czasu, to niewątpliwie należy je traktować jako wykonywanie pracy.

Zgodnie z art. 84 ust.1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2017r., poz. 1778 ze zm.) – dalej ustawa systemowa, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania, świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Z kolei zgodnie z art. 66 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej wypłatę zasiłku wstrzymuje się, jeżeli prawo do zasiłku ustało albo okaże się, że prawo takie w ogóle nie istniało. Jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Sąd zważył, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe, w tym zwłaszcza treść dokumentów z akt osobowych wnioskodawczyni, ponad wszelką wątpliwość wykazało, iż A. K. wykonywała pracę zarobkową od dnia 1 sierpnia 2017r. tj. od dnia zatrudnienia przez płatnika R. N.. Wszelkie dokumenty związane z zatrudnieniem, tj. umowa o pracę na okres próbny, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, karta oceny ryzyka zawodowego czy oświadczenia pracownika dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowych

od osób fizycznych zostały podpisane przez pracodawcę oraz wnioskodawczynię 1 lub 2 sierpnia 2017r. Również od 1 sierpnia 2017r. pracodawca dokonał zgłoszenia wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych, co oznacza, że obowiązek ubezpieczeniowy powstał od tego dnia. Sąd za istotny uznał także fakt, iż za cały miesiąc sierpień 2017r. wnioskodawczyni otrzymała wynagrodzenie. Za nieudowodnione należało uznać twierdzenia wnioskodawczyni zawarte w odwołaniu, zgodnie z którymi rzeczywiste zatrudnienie podjęła od 7 sierpnia 2017r. Wynagrodzenie wnioskodawczyni otrzymała za cały miesiąc sierpień co w ocenie Sądu, jednoznacznie potwierdza, iż pracę podjęła od dnia 1 sierpnia 2017r.

Stwierdzając zatem, iż stan faktyczny sprawy realizuje przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, należało uznać za prawidłowe pozbawienie skarżącej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 20 lipca 2017r. do 21 sierpnia 2017r.

Odnosząc się z kolei do nałożonego na ubezpieczoną zobowiązania do zwrotu świadczenia pobranego za powyższy okres, Sąd zgodził się z oceną organu rentowego, iż pobrane świadczenie było świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej.

W okolicznościach sprawy przyjąć należy, że skarżąca pobrała zasiłek chorobowy świadomie wprowadzając w błąd organ rentowy co do istnienia podstaw do jego wypłaty. Przemilczenie przez ubezpieczoną faktu podjęcia pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie może być kwalifikowane jako pozostające bez wpływu na rozstrzygnięcie. Skoro bowiem lekarz prowadzący ustalił brak możliwości wykonywania pracy z uwagi na stan zdrowia skarżącej, nie jest możliwym przyjęcie, iż podjęcie szeregu czynności zmierzających do wykonywania nowego zatrudnienia w trakcie prowadzonego leczenia czy rehabilitacji jest działaniem nieświadomym. Trafnie zatem pozwany zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu świadczenia w zakresie kwoty należności głównej.

Odmienne stanowisko Sąd przyjął jednak w części dotyczącej odsetek ustawowych. Odnośnie konieczności zapłaty odsetek ustawowych wyjaśnić należy, że obowiązek zwrotu świadczenia nienależnego wraz z odsetkami wynika z treści art. 84 ust. 1 ustawy systemowej. W ocenie Sądu, roszczenie odsetkowe jest jednak wymagalne dopiero od momentu wezwania zobowiązanego do zapłaty, z tą bowiem chwilą dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 kc). Brak jest zatem podstaw prawnych do nakładania obowiązku zapłaty odsetek za okres poprzedzający doręczenie decyzji organu rentowego, która stanowi wezwanie do zapłaty. Słuszność tego poglądu potwierdził Sąd Najwyższy m.in. w sprawie I UK 210/09, wyrok z dnia 3 lutego 2010r. Jak wyjaśniał z kolei Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie IIIAUa 784/13, (wyrok z dnia 29 stycznia 2014r.) świadomość pobierania nienależnej renty czy emerytury jest jedną z przesłanek wydania decyzji statuującej obowiązek zwrotu, ale brak jest podstaw do twierdzenia, że wyznacza ona również moment, od którego ubezpieczony staje się zobowiązany. Zwrot "żądać zwrotu" z art. 84 ust. 3 u.s.u.s. należy rozumieć, jako doręczenie decyzji w tym przedmiocie. Dopiero od momentu doręczenia można mówić o pozostawaniu przez dłużnika w opóźnieniu.

Podzielając powyższy pogląd i uznając go za utrwalony, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchylił nałożony na wnioskodawczynię obowiązek zwrotu odsetek ustawowych w kwocie 1,73 zł za okres od dnia wypłacenia świadczenia do dnia wydania decyzji, w pozostałym zaś zakresie oddalił odwołanie na podstawie przepisu art. 477¹ § 1 i 2 k.p.c.

O kosztach procesu (pkt III) Sąd orzekł na mocy art. 100 zd. 2 kpc. Sąd mając na uwadze fakt, iż pozwany uległ tylko w nieznacznej części, nałożył na wnioskodawczynię obowiązek poniesienia kosztów zastępstwa procesowego w całości.